

Jaarverslag LARAV 2023

Samenstelling en overleg

De Landelijke Advies Commissie Rechtsbijstand en Vreemdelingenbewaring (LARAV) bestond in 2023 uit de volgende leden:

Mw. mr. M.M. Vollebregt-Kuipers	- Rechter bij de rechtbank Midden Nederland – voorzitter
Dhr. mr. T.G. Noordhof	- Manager expertise VluchtelingenWerk Nederland
Mw. mr. L.M. Straver	- Advocaat te Utrecht
Mw. mr. H. Postma	- Advocaat te Groningen
Dhr. mr. A.W. Eikelboom	- Advocaat te Amsterdam
Dhr. mr. C.F. Wassenaar	- Advocaat te Rotterdam
Mw. mr. M. L. van Riel	- Advocaat te Alkmaar

Laatstgenoemd lid beëindigde haar lidmaatschap gedurende 2023. Eind 2023 eindigde de zittingstermijn van Henrike Postma. Eind 2023 traden als nieuwe leden aan:

Dhr. mr. D.W. Beemers	- Advocaat te Nijmegen
Mw. mr. Dr. K.E. Geertsema	- Universitair docent migratierecht aan de Radboud Universiteit te Nijmegen, tevens rechter-plaatsvervanger rechtbank Overijssel

Secretarissen

Dhr. mr. E. Sluiter	- Juridisch coördinator Raad voor Rechtsbijstand
Mw. MSc. J. Franssen	- Beleidsmedewerker Raad voor Rechtsbijstand

In 2023 heeft de LARAV drie (online) vergaderingen gehouden: op 27 maart, 20 juni en 21 november. Tussentijds heeft regelmatig overleg via e-mail plaatsgevonden over actuele onderwerpen.

Adviezen

De LARAV heeft het afgelopen jaar de volgende adviezen uitgebracht, op verzoek van de Raad of op eigen initiatief.

Voorkeursmachtigingen

Het bestuur van de Raad voor Rechtsbijstand heeft op 14 juni 2023 het volgende adviesverzoek aan de LARAV voorgelegd:

1. Te reflecteren op de huidige aanpak van de Raad om grip te krijgen op de voorkeursmachtigingen binnen asiel, en;
2. Welke oplossingen zij nog ziet voor de grote aantallen voorkeursmachtigingen binnen asiel.

Achtergrond voor dit verzoek zijn de grote aantallen voorkeursmachtigingen die een relatief klein aantal advocaten indienen. Hierdoor komt de evenredige verdeling van zaken volgens het distributiestelsel van asielzaken volgens de AC-roosters onder druk te staan en zijn er zorgen over de kwaliteit van de te leveren rechtsbijstand bij hoge aantallen te behandelen zaken.

De LARAV ziet de borging van de kwaliteit als grootste aandachtspunt in deze kwestie. De Raad heeft hier een leidende rol in te spelen en kan deze waarmaken door (vermoedens van) gebrekkige kwaliteit inzichtelijk te maken en te onderbouwen. De Raad dient ook oog te hebben voor een duurzaam (distributie)systeem, dat bestand is tegen fluctuaties in vraag en aanbod van zaken.

De LARAV acht de maatregel van maximum 60 voorkeursmachtigingen per jaar op zich redelijk, met name gelet op een eerlijke verdeling van zaken onder de aan het AC-rooster deelnemende advocaten. Echter, plaatst hierbij als kanttekeningen dat de advocaten die op (zeer) grote schaal voorkeursmachtigingen indienen door de maatregel van niet langer faciliteren in het AC niet worden getroffen, aangezien zij veelal al buiten het AC-distributiesysteem om werken. Verder dat et overschrijden van het maximum van 60 voorkeursmachtigingen niet per se betekent dat de kwaliteit niet in orde is. Een advocaat kan met aantallen voorkeursmachtigingen op of boven dit aantal nog wel

kwaliteit bieden, voldoende aandacht aan de zaken besteden. Niet voor niets is de grens waarbij de kwaliteit in het geding komt op 250 toevoegingseenheden gesteld.

De LARAV heeft begrepen dat de organen die de kwaliteit van de asielrechtsbijstand toetsen en beoordelen, de CIT en de KRAV, de advocaten met zeer hoge aantallen voorkeursmachtigingen niet duidelijk in beeld hebben. De LARAV adviseert, met het oog op monitoring van de kwaliteit, lijsten met namen aan deze commissies beschikbaar te stellen indien dit verenigbaar is met de geldende privacyregelgeving. Ook geeft de LARAV in overweging om, indien dit verenigbaar is met de geldende privacyregelgeving, lijsten met namen van advocaten met extreem veel voorkeursmachtigingen te delen met de rechtbanken, gezien de signalen die daar worden waargenomen. Ook lijkt het de LARAV goed dat vanuit de RvR meer bekendheid en zichtbaarheid wordt gegeven aan de instrumenten die het CIT en de KRAV hebben voor het behoud en de verbetering van de kwaliteit van de geleverde rechtsbijstand door een asieladvocaat. De LARAV geeft in overweging een 'piepsysteem' of andere signaalfunctie in te bouwen, waarbij de CIT en KRAV op de hoogte worden gesteld van de namen van de advocaten die opvallend veel voorkeursmachtigingen indienen en hierop nader onderzoek uitvoeren, bijvoorbeeld extra dossieronderzoek of een kantoorbezoek.

De LARAV constateert dat artikel 5 a. van de inschrijvingsvoorwaarden duidelijk is over de grens van maximaal 250 toevoegingseenheden per jaar. Deze voorwaarde is gesteld om te voorkomen dat de kwaliteit van de rechtsbijstand in het gedrang komt, doordat een advocaat te veel zaken behandelt om daar voldoende aandacht aan te kunnen besteden. De regelgeving biedt geen ruimte om een uitzondering te maken op deze grens. De LARAV adviseert het bestuur van de Raad deze grens te handhaven en hierop geen uitzonderingen toe te staan.

De LARAV constateert dat advocaten door het beleid van de RvR om direct bij koppelen/ontvangst machtiging de toevoeging af te geven dit jaar eerder aan de 250 toevoegeenheden komen en dat daarmee, in combinatie met de lange doorlooptijden bij de IND, de situatie zou kunnen ontstaan dat een (groot) deel van de zaken dit jaar niet gedeclareerd kan worden. In potentie kan dit leiden tot liquiditeitsproblemen bij advocaten.

Het is wat betreft de LARAV wenselijk dat de RvR de asielzoeker informeert wanneer de gewenste voorkeursadvocaat hem/haar niet kan bijstaan wegens het bereikt hebben van het maximumaantal toevoegingseenheden. Een aanvullende suggestie aan de RvR is om in de brief aan de cliënt over de gekoppelde advocaat ook al basisinformatie op te nemen over wat hij mag verwachten van zijn advocaat (o.a. dat de advocaat zelf zijn cliënt bijstaat, een individuele voorbespreking en uitgebreide nabespreking).

De directie van de Raad zal bij de eerstvolgende vergadering van de LARAV (22 april 2024) een terugkoppeling geven van wat met het advies is gedaan.

Specialisatie vreemdelingenbewaring

Eerder, in 2021, heeft de LARAV al geadviseerd over invoering van een specialisatie vreemdelingenbewaring met facultatieve deelname vreemdelingenpiket. De LARAV vindt dat vreemdelingenbewaring naast vreemdelingenrecht en asiel- en vluchtelingenrecht een volwaardig zelfstandig rechtsgebied is. Dit onderwerp wordt in het kader van aanpassing van de inschrijvingsvoorwaarden besproken door de Raad en de Orde. Nog open staan onder meer de punteneis die zal worden gesteld en het toe te passen overgangsrecht. De LARAV is er geen voorstander van om aan advocaten de mogelijkheid te geven om punten behaald voor de actualiteitencursus vreemdelingenbewaring op te mogen geven voor vreemdelingenrecht. De LARAV stelt zich in een nader advies in oktober 2023 op het standpunt dat als het volwaardige rechtsgebieden zijn (regulier migratierecht en vreemdelingenbewaring), er dan er ook voor die rechtsgebieden volwaardige punten moeten worden behaald en voor bewaring zou dat 4 punten jaarlijks zijn. De LARAV acht het wenselijk dat naast de zakeneis (van minimaal 2 behandelde bewaringszaken per jaar) sprake is van actuele kennis op het terrein van vreemdelingenbewaring.

Invoering van deze specialisatie is in 2024 nog onderwerp van gesprek bij de Raad en Orde.

Werkgroep lidmaatschappen WRV en SMN

Met het oog op eventuele toekomstige aanpassingen van de inschrijvingsvoorwaarden is de LARAV gevraagd een advies uit te brengen over de lidmaatschapseisen van de werkgroepen WRV van VluchtelingenWerk Nederland en Stichting Migratierecht Nederland. Vanuit het oogpunt van kwaliteit zou het wenselijk zijn dat advocaten beide lidmaatschappen hebben. Voor asielzaken is Vluchtweb noodzakelijk en alleen Migratieweb onvoldoende. Het hebben van beide lidmaatschappen heeft de voorkeur. Het is van belang dat advocaten toegang hebben tot een goede en toegankelijke database, dit kan door meerdere partijen worden geleverd. Daarbij is het wenselijk dat de inschrijvingsvoorwaarden duidelijk zijn. Daarom adviseert de LARAV de enigszins vage zinsnede 'eenmaal toegang tot' te verduidelijken en aanpassen in 'minimaal toegang tot een lidmaatschap tot een door de Raad goedgekeurde website'. Aanpassing van deze inschrijvingsvoorwaarde vindt op zijn vroegst in 2025 plaats.

Actualiteitencursus grensdetentie

De LARAV is positief over het voorstel om het eens per twee jaar volgen van een actualiteitencursus grensdetentie verplicht te stellen voor advocaten die deelnemen aan het rooster van AC Schiphol. Daarbij is wel de vraag of deze cursus dan niet ook door een door de NOvA erkende instelling gegeven moet worden, net als ook voor andere cursussen geldt. Het betreft hier een klein rechtsgebied en dit speelt alleen voor de situatie op AC Schiphol. In dit verband is het logisch dat de CIT van AC Schiphol verantwoordelijk is voor de uitvoering, dat geldt nu ook al voor de basiscursus grensdetentie. Op dit moment is er ook geen door de NOvA erkende instelling die een dergelijke cursus aanbiedt. Het is wel goed om open te staan voor erkende instellingen die deze cursus in de toekomst kunnen aanbieden. De punten voor de actualiteitencursus grensdetentie zouden mee moeten tellen voor de specialisatie asiel, maar niet voor vreemdelingenbewaring. De inschrijvingsvoorwaarden zijn op dit punt per 2024 gewijzigd.

Overige aandachtspunten

De LARAV heeft in 2023 aandacht besteed aan de volgende ontwikkelingen:

- Actuele ontwikkelingen binnen de asielketen: de alternatieve werkwijze(n) van de IND om de achterstanden in de afhandeling van asielaanvragen in te lopen worden kritisch gevolgd. Het gaat hierbij onder meer over het Project Bespoediging Afhandeling Asielaanvragen en de daarbij toegepaste schriftelijke procedure (PIP) en het houden van een combigehoor (aanmeldgehoor plus nader gehoor). De ontwikkelingen rond derdelanders Oekraïne zijn door de LARAV gevolgd. De LARAV heeft zorgen geuit over de tolkdienstverlening, het IND Advocatenportaal en het niet langer doorsturen van processtukken door de balies van de Raad in de AC's.

- Het eerder koppelen door de Raad van spoor 4-zaken met een lange wachttijd voor start procedure. De LARAV overweegt een advies over de extra werkzaamheden die hier mogelijk uit voortvloeien. Dit in samenhang met de mogelijke herijking van de vergoedingen in asielzaken in het bijzonder en de sociale advocatuur in het algemeen.

- Knelpunten bij het vreemdelingenpiket en de vergoeding in relatie tot de reële tijdsbesteding. De LARAV is voornemens hierover een advies op te stellen.

- Het actualiseren van de Best Practice Guide Asiel.

- De LARAV is voornemens een advies aan de Raad uit te brengen om een rondetafelconferentie te organiseren om meer bekendheid te geven aan de KRAV.